

לימא תהוי תיובתא דרב נחמן –

Shall we say that it will be a refutation of *Rav Nachman*

Overview

The גמרא asked that our משנה which maintains (in the case of a שואל and שואל) that ברי (in the case of a מלוה ולוה) that we do not say עדיף (rather מוציא מחבירו עליו הראיה) discusses this question.

asks:

ואם תאמר והא מתניתין מוקי לה בסמוך¹ כסומכוס דלא אזיל בתר חזקה² -
And if you will say; but the גמרא shortly establishes our משנה like סומכוס, who does not follow the חזקה -

ואית ליה ממון המוטל בספק חולקין³ -
And סומכוס maintains that we divide money which is in doubt as to whom it belongs -
ולהכי לדידיה כי איכא ברי ושמא הוי ברי עדיף אפילו להוציא⁴ -
So therefore according to סומכוס, when there is a שואל and שואל, the ברי is stronger, even to be מוציא ממון -

ורב נחמן כרבנן דאית להו המוציא מחבירו עליו הראיה -
However ר"נ agrees with the רבנן who maintain ה"מ, so since we follow the חזקה a ר"נ cannot be מוציא from the חזקה of the שמא; there is seemingly no difficulty with ר"נ -
אי נמי רב נחמן אתי שפיר כסומכוס -

Or you may even say that ר"נ agrees with סומכוס that ממון המוטל בספק חולקין -
דמודה סומכוס היכא דליכא דררא דממונא⁵ דהמוציא מחבירו עליו הראיה⁶ -

¹ On ב,צח the גמרא establishes the ruling of the משנה regarding יחלוקו איני יודע וזה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע that it follows the view of סומכוס that ממון המוטל בספק חולקין, however the רבנן maintain ה"מ, and the שואל is פטור.

² The שואל is the מוחזק; the משאל wants to take his money; סומכוס maintains that by a ספק we can be מחזקתו.

³ The שואל and the משאל do not know when it died so we do not know if the שואל is liable or not. According to סומכוס this ספק is 'strong' enough to be מוציא half the money from the מוחזק (the שואל); he pays for half a cow.

⁴ If a ספק is sufficient to be מוציא half (from a שמא), a שואל against a שמא is sufficient to be מוציא the entire amount. All this is because סומכוס disregards the חזקה of the שואל.

⁵ See ב,צח,ב that (even) according to סומכות (whose ruling is followed in this משנה; see ב,צח,ב) we say יחלוקו (only) if there is a דררא דממונא, which means that when all the known facts are presented we realize (without even listening to the claims of the litigants) that each party has a valid claim to the moneys involved. Here too, we know that it was partially שואל and partially שוכר and we know that it died, and both claim יודע; it is intrinsically impossible to establish the time of death; therefore both the שואל and the משאל have a rightful claim to the money. There is fifty percent chance that each one should receive the money. In such a case we say יחלוקו (by איני יודע) or ברי (איני יודע) even to be מוציא ממון. The דררא דממונא neutralizes the חזקה ממון. However when there is no דררא דממונא like in the case of ר"נ where the ספק is created by the respective claims of the מלוה (ברי you owe me money) and the לוה (maybe), [without their claims there would be no doubt (there is no reason to assume anything)], in such a case סומכוס can agree with ר"נ that ה"מ.

⁶ Therefore in the משנה where there is a דררא דממונא we say ברי עדיף, however in the case of ר"נ where there is no דררא

However even סומכוס agrees that where there is no דררא דממונא that המע"ה? Why is there a תשובתא דר"נ from our משנה?!

answers: תוספות

ויש לומר דלסומכוס דאית ליה ממון המוטל בספק חולקין הוי כאילו תרוייהו מוחזקין בו' -
ממון המוטל בספק חולקין סומכוס who maintains it is considered as if both parties are holding the money (they are both מוחזקין) -
וכיון דלדידיה אהני ברי נגד שמא וחייב הכל⁸ -

So since according to סומכוס the ברי is effective against the שמא to the extent that the מוחזק is liable for everything -

הכי נמי הוי ליה למימר לרבנן⁹ דאהני נמי ברי נגד שמא לכל הפחות¹⁰ לומר שיחלוקו:
We should say similarly according to the רבנן that the ברי should be sufficiently effective against the שמא to at least say יחלוקו.

Summary

מוחזקין agrees that המע"ה except in a case of דררא דממונא where both parties are סומכוס. Therefore the רבנן should agree that by ושמא ברי we at least say יחלוקו.

Thinking it over

Our משנה is according to סומכוס. What will be סומכוס ruling where the משאיל is ברי and the שוכר is שמא in a case where there is no עסק שבועה ביניהם according to ר"נ that לאו ברי עדיף?

ברי עדיף, we say המע"ה, and not דממונא.

⁷ Tosfos rejects the assumption of his question that סומכוס does not follow חזקה [or that the דממונא neutralizes the חזקה (see footnote # 5)]. On the contrary סומכוס agrees that we follow חזקה ממון, however in a case of דממונא the ספק is so intrinsic that on account of the ספק we consider that both parties (the שוכר and even the משאיל) are מוחזק in the money (even though practically only the שוכר is the actual מוחזק), that is why the משאיל receives half, since he is מוחזק in half the money (it is like שנים אוהזין בטלית were all agree יחלוקו).

⁸ Our משנה (which is according to סומכוס) rules that by ושמא ברי the משאיל is effective to be מוציא from the שוכר (the שוכר) the entire amount.

⁹ We are now assuming that when there is no דררא דממונא both סומכוס and the חכמים agree that המע"ה. The reason סומכוס maintains יחלוקו by דממונא is because they are both מוחזק. The מחלוקת between סומכוס and the רבנן is not regarding מוחזק, but rather whether a דממונא makes the מוציא into a מוחזק (סומכוס says yes and the חכמים say no). We derive from the ruling of סומכוס by ושמא ברי that a ברי is stronger than a שמא for now the מוציא takes all. [Presumably he receives one half on account of the דממונא and the other half on account of him being a ברי while the שוכר is a שמא]. We have no reason to assume that the רבנן argue with this premise that a ברי is stronger than a שמא. So just like according to סומכוס the claim of ברי gave him [an additional] half [see bracketed area in this footnote], so too the רבנן should agree that the ברי receives half, not like ר"נ who maintains לאו ברי עדיף. See (however) מהרש"א.

¹⁰ The לכל הפחות (כ"ש or) may be explained that if by the שואל who has a טוב שמא, nevertheless the ברי is מוציא (half; see footnote # 9 in bracketed area), so definitely by ר"נ where the לזה has a שמא גרוע, the מלוה (who has a טוב ברי) should at least collect half.